

نشر طلایی

نویسنده: محمد کرام‌الدینی
مدیر تولید و برنامه‌ریز: کاظم طلایی
ویراستار: افسانه حجتی طباطبائی
ویراستاران علمی: علیرضا باقری جبلی، فاطمه حسینی زوارثی
نماینده: سارا بخشی
تصویرگر: اکبر افشار
طراح گرافیک: مجید کاظمی
عکاسان بخش ایران: هاتف همایی، فریبرز حیدری، علی مهاجران، حامد بادامی
کاریکاتور: لاله ضیایی
شابک: ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۶۲۲۹ - ۵۹ - ۱
چاپ اول: ۱۳۹۵
شمارگان: ۵۰۰ نسخه
آماده‌سازی چاپ: واژه‌پرداز اندیشه

سرشناسه: کرام‌الدینی، محمد
عنوان و نام پدیدآور: دوزستان / محمد کرام‌الدینی؛ تصویرگر اکبر افشار؛ ویراستار افسانه حجتی طباطبائی.
مشخصات نشر: تهران: طلایی، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری: ۶۴ص: مصور(رنگی)؛ ۲۲ × ۲۹ س.م.
فروست: دانستنی‌های جانوران ایران و جهان.
شابک: ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۶۲۲۹ - ۵۹ - ۱ ریال: ۱۵۰۰۰
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
یادداشت: واژه‌نامه.
یادداشت: نمایه.
موضوع: دوزستان — ایران
شناسه افزوده: افشار، اکبر، تصویرگر
شناسه افزوده: حجتی طباطبائی، افسانه، ویراستار
رده بندی کنگره: ۱۳۹۵ ۴۴۴/۲/۴۳۹ QI۶۴۴/۲
رده بندی دیویی: ۵۹۷/۹ [ج]
شماره کتابشناسی ملی: ۳۹۵۵۲۰۸

۰۹۱۲۶۰۱۶۴۱۹ تلفن همراه: ۰۲۱-۶۶۴۱۵۲۳۳ نمابر: ۰۲۱-۶۶۴۸۳۰۶۶

nashre.talaei@gmail.com

www.talaei.ir

همه حقوق چاپ و نشر این کتاب، برای نشر طلایی محفوظ است.

هرگونه بهره‌برداری از این اثر، به اجازه ناشر نیاز دارد.

دانشتنی‌های جانوران ایران و جهان

دوزیستان

محمد کرام‌الدینی
تصویرگر: اکبر افشار

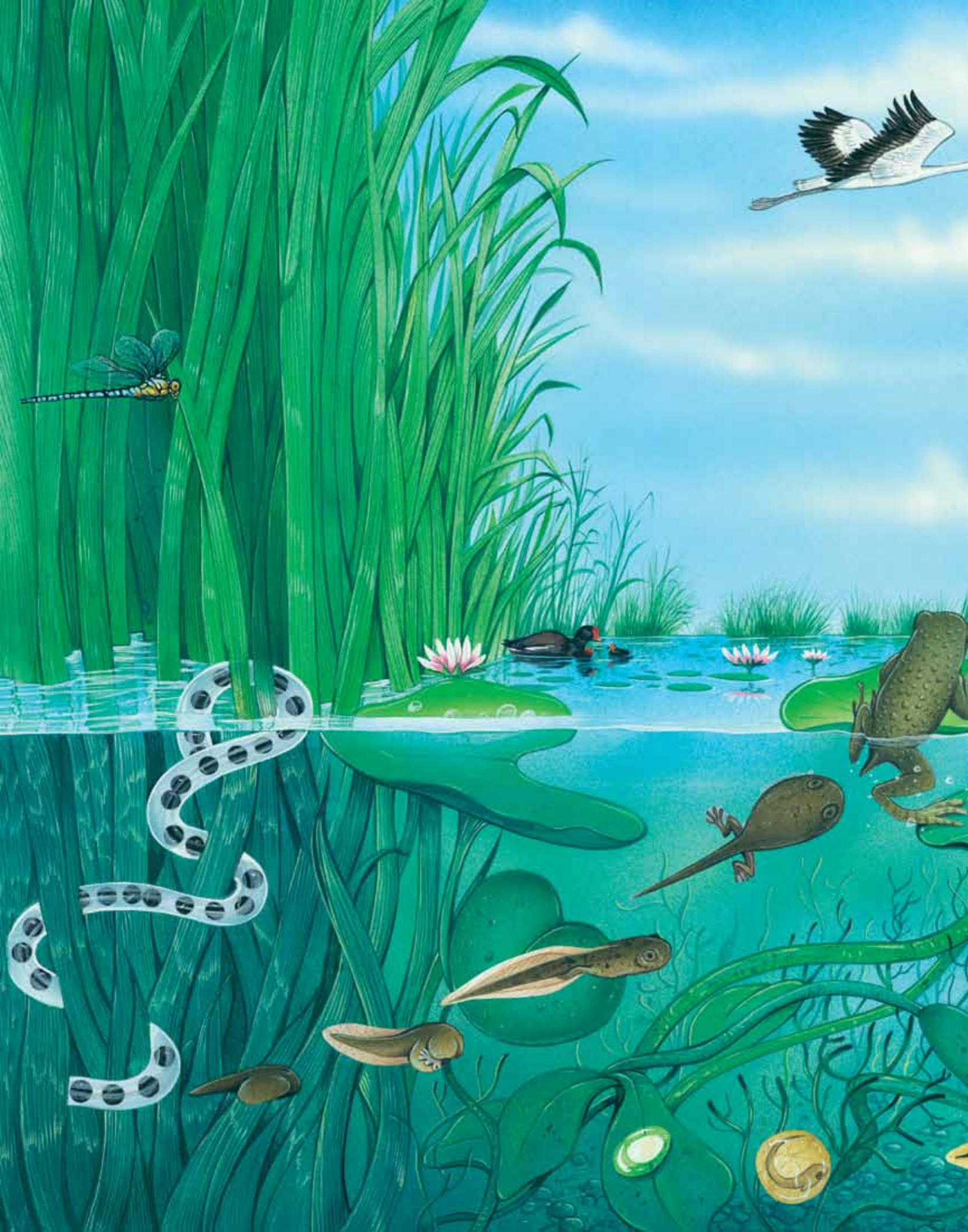

قاصدِ روزانِ ابری، داروک* کی می‌رسد باران؟
نیما یوشیج

پوست دوزیستان از همهی جانوران مهره‌دار روی زمین نازک‌تر است و به‌همین علت، آن‌ها کم‌کم در حال نابودی‌اند. مواد آلوده‌کننده‌ی آب و پرتوها به‌آسانی از پوست نازک و برهنه‌ی دوزیستان عبور می‌کنند، بر بدنشان اثر می‌گذارند و سبب کاهش جمعیت آن‌ها می‌شوند. دوزیستان کم جمعیت‌اند و تنوع چندانی هم ندارند؛ به‌همین دلیل، تأثیر آن‌ها بر زندگی انسان آشکار نیست. آن‌ها غذای بسیاری از جانوران‌اند و بنابراین، در نگهداری شبکه‌های غذایی مؤثرند. پس دوزیستان را دوست بداریم.

* داروک؛ در لهجه‌ی مازندرانی، به غورباغی سبز درختی گفته می‌شود. مردم مازندران معتقدند که اگر داروک آواز بخواند، باران می‌بارد.

فهرست

◀ دوزیست چیست؟

◀ تکامل دوزیستان

◀ دگردیسی دوزیستان

◀ دوزیستان در خانه

◀ سیسیلی‌ها

◀ سمندر لرستانی

◀ سمندر غارزی‌گرگانی

◀ سمندر جویباری ایرانی

۸

۱۰

۱۲

۱۴

۱۶

۱۸

۲۰

۲۲

◀ سمندرهای جهان

◀ هلیندرها

◀ سیرن‌ها

◀ اکسولوتل‌ها

◀ سمندر ببری

◀ قورباغه

◀ قورباغهی مردابی

◀ قورباغهی درختی

۲۴

۲۶

۲۸

۳۰

۳۲

۳۴

۳۶

۳۸

۵۶

◀ وزغ تالشی

۴۰

◀ قورباغه‌ی بلوچی

۵۸

◀ وزغ بی‌گوش

۴۲

◀ قورباغه‌ی راه‌راه

۶۰

◀ وزغ‌های جهان

۴۴

◀ قورباغه‌های جهان

۶۲

◀ واژه‌نامه

۴۶

◀ قورباغه‌ی درختی چشم سرخ

۶۴

◀ نمایه

۴۸

◀ قورباغه‌ی سمی نیزه‌ای توت فرنگی

۵۰

◀ گاوغوک

۵۲

◀ وزغ

۵۴

◀ وزغ بیل‌پا

دوزیست چیست؟

همه‌ی دوزیستان در آب‌های شیرین تولید مثل می‌کنند. نوزاد همه‌ی آن‌ها آبشش دارد و در آب زندگی می‌کند اما در دوره‌ای از عمر، در بدن بسیاری از آن‌ها شش به وجود می‌آید. از این زمان، آن‌ها در خشکی یا گاهی در آب و گاهی در خشکی زندگی می‌کنند. قورباغه معروف‌ترین دوزیست است.

انواع دوزیستان

- بعضی دوزیستان دم دارند و شبیه سوسمار به نظر می‌رسند؛ مانند سمندر ها.
- بعضی دوزیستان دم ندارند؛ مانند قورباغه و وزغ.
- بعضی دوزیستان پا و دم ندارند و شبیه کرم خاکی هستند؛ مانند سیسیلی‌ها.

△ قورباغه‌ی سبز درختی

این کرم خاکی نیست

سیسیلی‌ها در استوا زندگی می‌کنند و در ظاهر شبیه کرم خاکی هستند، حتی بدن آن‌ها مانند کرم خاکی از حلقه‌هایی تشکیل شده است اما از گروه بی‌مهرگان نیستند بلکه از دوزیستان‌اند.

خزنده یا دوزیست؟

سمندر ها در ظاهر شبیه سوسمارند اما از خزندگان نیستند بلکه از دوزیستان‌اند و بعضی از آن‌ها هرگز به خشکی نمی‌آیند. بیشتر سمندر ها چهار دست و پا، و بعضی‌ها فقط دو پا دارند.

بزرگ‌ترین قورباغه‌ی جهان بزرگ‌ترین قورباغه در غرب آفریقا زندگی می‌کند. طول این قورباغه به ۸۸ سانتی‌متر می‌رسد و وزن آن حدود ۳/۶ کیلوگرم است.

بزرگ‌ترین دوزیست جهان بزرگ‌ترین دوزیست امروزی سمندر غول‌پیکر چینی است که طول آن به ۱/۸ متر و وزن آن به ۲۲ کیلوگرم می‌رسد.

دوزیستان
رکورد دار

سمندر هلبندر

سمندر ببری

نفس کشیدن با پوست

بسیاری از دوزیستان بالغ شش دارند اما بیشتر با پوست بدنشان نفس می‌کشند. به همین سبب، پوست آن‌ها همیشه باید مرطوب باشد؛ و گر نه، خفه می‌شوند. در پوست آن‌ها غده‌هایی وجود دارد که پوستشان را همیشه مرطوب نگه می‌دارد. به همین علت باید در کنار آب‌ها زندگی کنند.

سیرن

دوزیستی است که پا ندارد اما دست‌های کوچکی دارد.

وزغ

وزغ یا قورباغه

تفاوت مهم وزغ و قورباغه این است که پوست بدن وزغ خشک‌تر است. وزغ آب کمتری از راه پوستش از دست می‌دهد، به همین سبب در بیابان هم می‌تواند زندگی کند.

بزرگ‌ترین قورباغه‌ی ایران قورباغه معمولی که در همه جای ایران به جز سیستان و بلوچستان یافت می‌شود، بزرگ‌ترین قورباغه‌ی ایران است. طول بدن آن به ۱۷ سانتی‌متر می‌رسد.

پیرترین دوزیست جهان در میان دوزیستان، سمندر غول‌پیکر ژاپنی طولانی‌ترین عمر را دارد. یکی از این سمندر ها ۵۵ سال در باغ وحش زندگی می‌کرد.